

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Riksgäldens åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet (2015:1)

Riksgäldskontoret (nedan Riksgälden) är stödmyndighet enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen). Enligt förordning (2007:1447) med instruktion för Riksgälden ska myndigheten i mars varje år lämna en redogörelse till regeringen för de åtgärder som genomförts enligt stödlagen. Enligt Riksgäldens regleringsbrev för budgetåret 2015 ska Riksgälden därutöver lämna redogörelser till Finansdepartementet över aktiva åtaganden enligt stödlagen senast 13 mars och 7 augusti 2015 samt den 15 mars 2016.

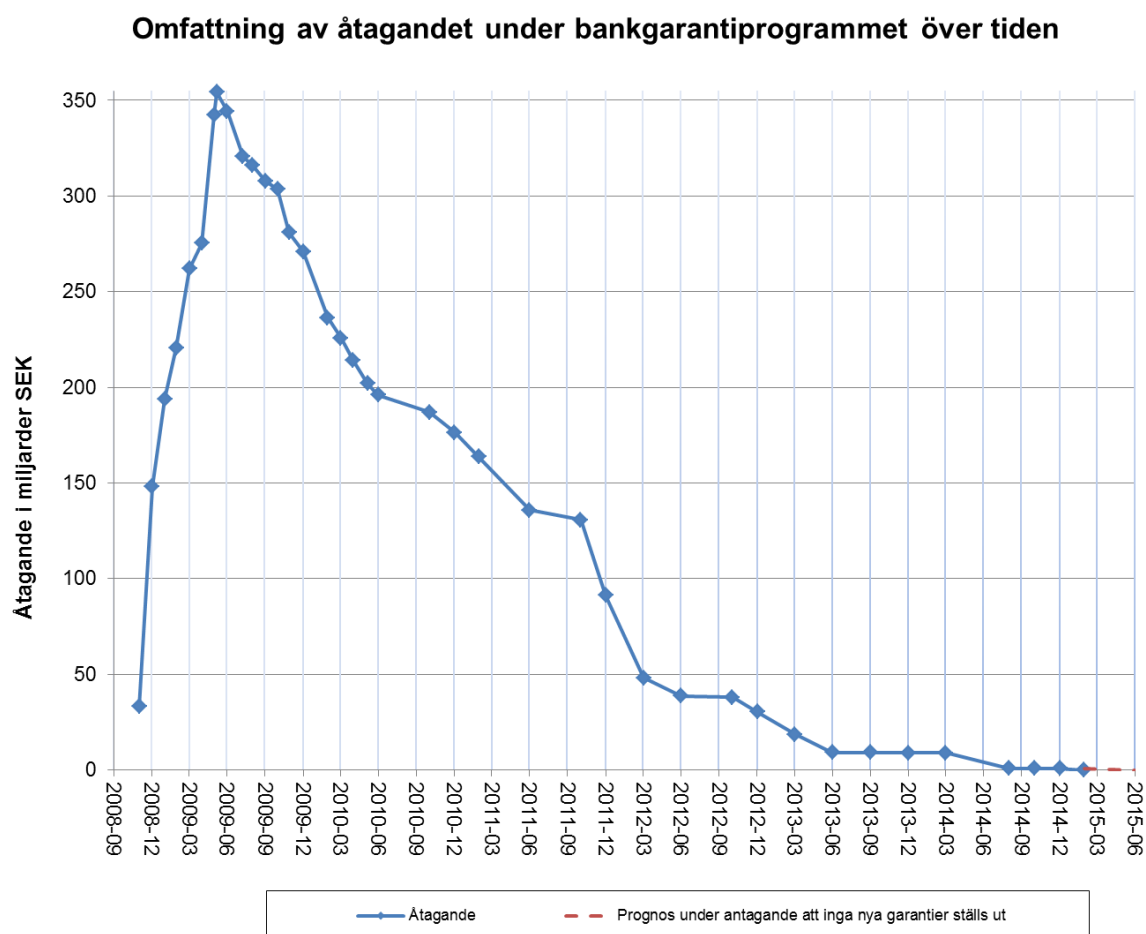
1. Garantiprogram för bankernas och bostadsinstitutens medelfristiga upplåning

Under finanskrisen 2008 fick Riksgälden utifrån förordning (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. i uppdrag att lämna statliga garantier för bankers och bostadsinstituts upplåning (garantiprogrammet). Syftet med garantiprogrammet var att underlätta bankernas och bostadsinstitutens upplåning under finanskrisen och därmed ge bättre förutsättningar för företag och hushåll som behövde låna pengar. Som mest uppgick utställda garantier till 354 miljarder kronor och det var i juni 2009.

Den 28 februari 2015 var det bara Carnegie Investment Bank (CIB) som hade utestående garanterade lån kvar. Värdet av garantierna uppgår till 935 miljoner kronor, vilket är oförändrat sedan det förra rapporttillfället i november 2014. CIBs garanterade lån förfaller i maj 2015. I och med att detta lån förfaller kommer garantiprogrammet att vara helt avvecklat.

Under programmets livslängd har inga infrianden av garantier skett. Samtidigt har anslutna institut betalat avgifter för garantierna. Den totala förväntade nettointäkten för programmet uppgår till 5,9 miljarder kronor.

Diagram 1. Utveckling av åtagandet inom garantiprogrammet (2008-2015)

2. Särskilt stöd till kreditinstitut

Riksgälden får som stödmyndighet ingripa och lämna stöd till kreditinstitut om det behövs för att motverka risk för allvarig störning i det finansiella systemet i Sverige. Sådant stöd kan lämnas genom garantier, kapitaltillskott eller på annat sätt. Stödet förutsätter regeringens godkännande.

Riksgälden gav 2008 stöd till Carnegie Investment Bank i form av ett lån. Lånet finansierades med medel ur stabilitetsfonden (se nedan). Efter att stödet gavs övertog Riksgälden samtliga aktier i CIB, vilka ställts som pant för lånet. När aktierna sedan såldes till Altor och Bure kom Riksgälden och köparna överens om vissa vinstdelningsarrangemang. Inkomsterna från dessa tillförs stabilitetsfonden.

Vinstdelningsarrangemangen är fortfarande aktiva. I nuläget kan det sammanlagda resultatet för skattebetalarna efter hanteringen av Carnegie uppskattas till ett överskott på cirka 300 miljoner kronor (inkl. förväntade framtida intäkter). Till och med den 28 februari

2015 hade 264 miljoner kronor netto tillförts stabilitetsfonden.¹ Ytterligare medel från vinstdelningsarrangemangen kommer att tillfalla stabilitetsfonden under våren.

3. Stabilitetsfondens utveckling

Som en del av stödlagen beslutade riksdagen 2008 att upprätta en stabilitetsfond i form av ett konto i Riksgälden. Samtidigt meddelades att fonden inom femton år, dvs. till 2023, skulle uppnå en målnivå på i genomsnitt 2,5 procent av BNP. En årlig stabilitetsavgift betalas av samtliga institut som enligt stödlagen kan bli föremål för statligt stöd.

Stabilitetsavgiften baseras på den fastställda balansräkningen för föregående räkenskapsår. Sammanlagt har 11,9 miljarder kronor fakturerats sedan avgiften började tas ut 2009.

Avgifter för de garantier som ställts ut inom ramen för garantiprogrammet har kvartalsvis tillförts stabilitetsfonden. Till och med det fjärde kvartalet 2014 uppgår de sammanlagda garantiavgifterna till 5,9 miljarder kronor. Ytterligare cirka 3 miljoner kronor kommer enligt Riksgäldens beräkningar att faktureras innan programmet är avvecklat, givet att kvarstående lån inte löses in i förtid.

Vidare har allt överskott från Carnegieengagemanget löpande tillförts fonden, vilket som ovan nämnts hittills uppgår till 264 miljoner (netto). Samma sak gäller överskottet från det innehav av Nordeaaktier som fonden hade fram till 2013. Detta innehav var resultatet av att staten genom det s.k. kapitaltillskottsprogrammet deltog i Nordeas nyemission 2009.² Innehavet avyttrades under 2013 och inbringade totalt ett överskott om 18,7 miljarder kronor till fonden, inräknat årliga utdelningar och försäljningsvinster.

Riksgäldens förvaltningskostnader avseende stödåtgärder belastar i enlighet med stödlagen stabilitetsfonden. Fonden har sammanlagt belastats med cirka 69 miljoner kronor. Som redovisats i tidigare rapporter har även konsultkostnader i samband med försäljningen av Carnegie belastat fonden.³ Därtill har fonden kvartalsvis tillförts ränta på behållningen på kontot i Riksgälden. Räntan från 2008 fram till den 28 februari 2015 uppgick till 1,4 miljarder kronor.

I februari 2015 sänkte Riksbanken reporäntan till -0,10 procent. Vid negativ reporänta får Riksgälden betala för att placera medel. Eftersom stabilitetsfonden är ett konto i Riksgälden innebär det en räntekostnad för fonden. Givet att reporäntan förblir oförändrad under resten av 2015 kommer detta att belasta fonden med en räntekostnad på cirka 46 miljoner kronor.

Fondens sammanlagda kontobehållning uppgick vid den 28 februari 2015 till 53,0 miljarder kronor. Tabell 1 beskriver flödena i stabilitetsfonden.

¹ Minskat med konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie.

² I samband med finanskrisen fick Riksgälden utifrån förordning (2009:46) om kapitaltillskott till solventa banker m.fl. möjlighet att ge solida banker och bostadsinstitut kapitaltillskott i form av antingen skuldförbindelser eller aktiekapital (kapitaltillskottsprogrammet). Programmet avslutades den 30 juni 2011. Endast Nordea deltog i programmet.

³ Se exempelvis Riksgäldens åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet (2012:1).

Tabell 1: Översikt stabilitetsfonden den 28 februari 2015

Typ av transaktion	Miljoner kronor
Kapital, anslag till fonden	15 000
Garantiavgifter	5 914
Stabilitetsavgifter	11 882
Influtet CIB och MM ⁴	264
Nordea (netto)	18 661
Tillförd ränta på behållning	1 364
Förvaltningskostnader ⁵	-69
Totalt	53 016

3.1 Förvaltningskostnader

Riksgäldens förvaltningskostnader i egenskap av stödmyndighet belastar stabilitetsfonden. Ramen för hur mycket som får disponeras för detta ändamål beslutas av regeringen. För 2015 uppgår denna ram till 11 miljoner kronor samt ytterligare en miljon kronor öronmärkta för arvoden till Prövningsnämnden, totalt 12 miljoner kronor.⁶

Regleringsbrevet för 2015 anger att Riksgälden i sin roll som stödmyndighet ska redovisa underlag för administrativa kostnader för verksamheten i budgetunderlaget. Följaktligen lämnas ingen redovisning av kostnader i denna rapport.

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad beslutat, efter föredragning av analytiker Hannah Pierrou.

Hans Lindblad

Hannah Pierrou

⁴ Netto, minskat med konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie.

⁵ Inklusivt arvoden till Prövningsnämnden men exklusivt konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie (se not 3).

⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2015 avseende Riksgäldskontoret (Fi2014/2616, Fi2014/4000, Fi2014/4289 (delvis)).